

Fagfornyelsen – innspillsrunde skisser til læreplaner i fremmedspråk

Uttalelse - ANPE: Norsk spansklærerforeining

Status	Innsendt til Utdanningsdirektoratet Innsendt og bekreftet av instansen via: Ingunn.Hansejordet@hfk.no
Innsendt av	Ingunn Hansejordet
Innsenders e-post:	Ingunn.Hansejordet@hfk.no
Innsendt dato	14.11.2018
Hvilken organisasjon?:	ANPE: Norsk spansklærerforeining Organisasjon (Privat)
Stilling	Styremedlem

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

Læreplan i fremmedspråk

1. OM FAGET

1.1. FAGETS RELEVANS

Å lære fremmedspråk handler om å forstå og bli forstått. Å lære nye språk bidrar til samhandling, fremmer personlig utvikling og glede i møte med andre mennesker og kulturer. I en globalisert verden er det derfor behov for å kommunisere på flere språk. Formell og uformell kommunikasjon lokalt, nasjonalt og internasjonalt, studier og arbeidsliv krever språkkunnskaper og kunnskap om andre kulturer og levesett.

1.2. KJERNEELEMENTER I FAGET

Kommunikasjon

Kommunikasjon, både med og uten hjelpemidler, er det mest sentrale i faget og en forutsetning for både å lære og å bruke språket.

Interkulturell kompetanse

Kjerneelementet Interkulturell kompetanse innebærer å være åpen i møte med andre kulturer og verdisyn for å bidra til et inkluderende og bærekraftig, demokratisk samfunn. Samhandling og nysgjerrighet kan øke forståelsen for kulturelt og språklig mangfold.

Språklæring og flerpråklighet

Språklæring og flerspråklighet handler om å utnytte læringsstrategier og relevant erfaring samt kunnskap om andre språk i læringsprosessen. Gjennom å utforske egen og andres språklæring legges et grunnlag for å lære språk i et livslangt perspektiv.

Språk og teknologi

Kjerneelementet språk og teknologi gir rom for kreativ og kritisk læring. Hensiktsmessig bruk av teknologi, digitale ressurser og sosiale medier fremmer kommunikasjon, interkulturell kompetanse og språklæring på tvers av geografiske og kulturelle skiller.

1.3. FAGSPESIFIKK TEKST OM HVORDAN VERDIGRUNNLAGET SYNLIGGJØRES I FAGET

Kunnskap om samfunnets språklige mangfold gir verdifull innsikt i ulike tenkemåter, uttrykksformer, kulturer og tradisjoner. Opplæringen i fremmedspråk skal gi kunnskap om mangfold, identitet, kultur og samfunnsliv i målspråksområdene og gi rom for å sammenholde dette med egen kulturell bakgrunn. Slik kan opplæringen bidra til å utvikle forståelse og respekt for kulturelt og språklig mangfold og for menneskeverdet, samt bevissthet om et felles ansvar for miljøet og demokratiske prosesser. Utforskning og kritisk tenkning rundt bruk av sosiale nettverk, kilder, hjelpemidler og læringsstrategier er en viktig del av språklæringen. Multimodale og kunstneriske uttrykksformer og utforskende og kreative læringsaktiviteter gir muligheter til å utvikle engasjement og skaperglede.

1.4. TVERRFAGLIGE TEMAER I FAGET

Demokrati og medborgerskap

Det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap er relevant for fremmedspråk fordi det å lære et nytt språk, kunne kommunisere med andre og å gjøre erfaringer fra møter med andre, åpner for flere måter å tolke verden på. Det interkulturelle perspektivet handler om å utvikle toleranse for andre og forståelse for at vår oppfatning av verden er kulturavhengig.

Bærekraftig utvikling

Bærekraftig utvikling har relevans for alle språkområder, og her vil det være naturlig å se på forholdene på tvers av landegrensener.

Folkehelse og livsmestring

Helse og livsmestring er emner som opptar unge i alle land. Relasjoner, livsstil, kosthold og selvbylde er alle tema som egner seg i språkopplæringen. Å håndtere situasjoner som krever språk- og kulturkompetanse kan også gi en følelse av mestring.

1.5. GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER I FAGET

Digitale ferdigheter

Å kunne bruke digitale verktøy i fremmedspråk bidrar til å utvide læringsarenaen for faget gjennom muligheter for å møte og bruke autentisk språk.

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i fremmedspråk innebærer å skape mening gjennom å lytte, tale og samtale. Disse ferdighetene utvikles gjennom aktiv deltagelse i ulike kommunikasjonsituasjoner.

Å kunne lese

Å kunne lese i fremmedspråk innebærer å skape mening fra tekst og reflektere over innholdet i ulike typer tekster. Tekstlesing er et viktig redskap til å lære språket og oppnå interkulturell kompetanse.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i fremmedspråk innebærer å skape ulike typer tekster som kommuniserer. Skrivning er viktig for å lære språket og formidle synspunkter og kunnskap.

2. KOMPETANSEMÅL

Nivå I

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- lytte/avlese og forstå enkel, muntlig informasjon om personlige og dagligdagse emner
- samtale i vanlige, dagligdagse situasjoner om kjente emner
- beskrive muntlig egen og andres hverdag, opplevelser og meninger, også spontant
- kommunisere med tydelig uttale og bruke språkets elementære strukturer og offisielle alfabet eller tegn
- lese og forstå korte, skriftlige tekster om personlige og dagligdagse emner

- skrive enkle, informative og kreative tekster og uttrykke egne meninger, med og uten hjelpemidler
- utforske lærings- og kommunikasjonsstrategier, ta i bruk erfaringer fra tidligere språklæring og vurdere eget læringsutbytte
- utforske og vurdere teknologi og digitale ressurser for å lære, finne informasjon, kommunisere og skape ulike tekster
- beskrive levemåter i områder der språket snakkes og sammenligne med egen bakgrunn
- beskrive kunst- og kulturuttrykk fra områder der språket snakkes og gi uttrykk for egen opplevelse på en kreativ måte

Fagspesifikk omtale av vurdering i fag

Eleven viser kompetanse i fremmedspråk I ved å forstå og skape muntlige, skriftlige og multimodale tekster om personlige og dagligdagse emner, i tråd med kompetansemålene i læreplanen. Det skal legges til rette for å øve og bruke alle de fire språkferdighetene, og elevens kompetanse skal vises i varierte vurderingssituasjoner. Eleven skal vise kunnskap om levemåter og kultur i områder der språket snakkes, og kunne relatere dette til egen bakgrunn. Eleven skal ha utviklet et metaspråk for å forstå og bruke målspråket i nye sammenhenger. Videre skal eleven velge strategier og hensiktsmessige digitale ressurser i læringsprosessen, og vurdere eget læringsutbytte i arbeid med språket. Tilbakemeldingen skal gi eleven informasjon om egen mestring og være læringsfremmende.

Nivå II

Mål for opplæringa er at eleven skal kunne

- lytte/avlese og forstå tydelig, muntlig informasjon om kjente og aktuelle emner
- samtale i en rekke dagligdagse situasjoner og diskutere kjente emner
- muntlig fortelle om egne og andres opplevelser, planer og meninger, også spontant
- kommunisere med tydelig uttale og sammenheng og bruke språkets grunnleggende strukturer
- lese og forstå skriftlige tekster om kjente og aktuelle emner og gjenkjenne språklige nyanser
- skrive og tilpasse språket i ulike typer tekster om kjente emner og begrunne egne meninger, med og uten hjelpemidler
- utforske og velge relevante lærings- og kommunikasjonsstrategier, bruke erfaringer fra tidligere språklæring og vurdere eget læringsutbytte
- utforske og velge relevant teknologi og hensiktsmessige digitale ressurser for å lære, finne informasjon, kommunisere og skape ulike tekster
- gjøre rede for ulike samfunnsforhold, aktuelle hendelser og bærekraft i områder der språket snakkes og sammenligne med egen bakgrunn
- presentere kunst- og kulturuttrykk fra områder der språket snakkes og gjøre rede for egen opplevelse på en kreativ måte

Fagspesifikk omtale av vurdering i fag

Eleven viser kompetanse i fremmedspråk I+II og II ved å forstå og skape muntlige og skriftlige tekster om kjente, dagligdagse og aktuelle emner, i tråd med kompetansemålene i læreplanen. Det skal legges til rette for å øve og bruke alle de fire språkferdighetene, og elevens kompetanse skal kunne vises i varierte vurderingssituasjoner. Eleven skal kunne presentere og diskutere

samfunnsforhold og kultur i områder der språket snakkes, og kunne sammenligne dette med egen bakgrunn. Eleven skal beherske et metaspråk for å forstå og bruke målspråkets struktur og overføre tidligere kunnskap til nye sammenhenger. Videre skal eleven utforske strategier og hensiktsmessige digitale ressurser i læringsprosessen, og vurdere eget læringsutbytte for å bli en stadig bedre bruker av språket. Tilbakemeldingen skal gi eleven informasjon om egen mestring og oppmuntre til refleksjon rundt videreutvikling av kompetanse i faget.

3. VURDERING

Opplæringen og vurderingen i faget skal være i tråd med overordnet del av læreplanverket. Læreren skal gjennom sin vurderingspraksis støtte opp under elevens dybdelæring, motivasjon og mestring.

Kompetansemålene er grunnlaget for vurdering i faget. Kompetansemålene skal forstås i lys av formålsparagrafen i opplæringsloven, overordnet del og teksten Om faget.

Elevene skal medvirke i egen læring. De skal få muligheten til å vise kompetansen sin på ulike måter, reflektere over læringen og delta aktivt i vurderingen av eget arbeid. Læreren skal støtte og veilede eleven til å kunne sette seg mål og vurdere egen utvikling.

Underveisvurderingen i fag skal brukes som et redskap i læreprosessen, gi grunnlag for tilpasset opplæring og bidra til at eleven øker kompetansen sin i faget. Den kompetansen eleven har vist underveis i opplæringen, er en del av grunnlaget for vurderingen når standpunkt karakteren i fag skal fastsettes.

I standpunkt vurderingen skal læreren vurdere den samlede kompetansen i faget. Vurderingsgrunnlaget skal ivareta bredden i kompetansemålene i læreplanen. Eleven skal være kjent med hva det blir lagt vekt på i fastsettingen av standpunkt karakteren.

3.1. SLUTTVURDERING

Eksamen nivå I:

Kombinert skriftlig og muntlig eksamen: 3 timer sentralt gitt skriftlig og lokalt gitt muntlig med hovedvekt på muntlig samhandling. Samme eksamen for grunnskole og videregående skole.

Eksamen nivå II:

Todelt, sentralt gitt skriftlig eksamen (5 timer), en del uten og en del med hjelpemidler. Lokalt gitt muntlig eksamen med hovedvekt på muntlig samhandling.

? Dette er en tidlig skisse til læreplanen. Læreplanen skal ha en god sammenheng og vise tydelig retning for elevens kompetanse i faget.

Synes du læreplanskissen generelt gir en tydelig retning for det eleven skal lære i faget?

Nei

Nokre overordna kommentarar til kjerneelementa:

1.2 Kjerneelement

"Kommunikasjon både med og utan hjelpemiddel er det mest sentrale og ein føresetnad for å lære og å bruke språket." Dette punktet er svært viktig og heilt grunnleggjande både for opplæring og vurdering.

Interkulturell kompetanse

Som vi nemner lenger nede bør dette elementet også omfatte **kunnskap** om geografi, historie og aktuelle samfunnsforhold, som er eit viktig grunnlag for forståing og inkludering.

Språklæring

Viss vi ser dette kjerneelementet i samanheng med teksten om vurdering i faget og (det omdiskuterte) omgrepet metaspråk, verkar det rimeleg å inkludere ei setning om at faglege omgrep om m.a. grammatikk er viktige reiskapar i språklæringa.

? **Læreplanene skal gjøre barn og unge i stand til å finne løsninger på og møte dagens og fremtidens utfordringer. Eleven skal utvikle relevant kompetanse og gode verdier og holdninger som har betydning for den enkelte og samfunnet. I læreplanene skal blant annet teknologi vektlegges.**

Synes du læreplanskissen er fornyet og tilstrekkelig fremtidsrettet?

Vet ikke

Det er jo vanskeleg å vite kva framtida vil bringe og krevje av oss og elevane. Men vi har ein del erfaringar med digitale verktøy, og ønskjer at læreplanen skal hjelpe oss og elevane til ein fornuftig bruk også i framtida.

Vi meiner språk og teknologi er didaktikk, altså undervisnings- og læringsmåtar, heller enn eit eige kjerneelement. Bruk av teknologi og digitale ressursar er måtar å arbeide med språklæring på, det kan vere måtar å kommunisere på, og det er reiskapar til utvikling av interkulturell kompetanse. Samtidig veit vi at tilgangen til m.a. digitale hjelpemiddel for ein del elevar blir freistande snarvegar til eit ferdig produkt, t.d. ein skriftleg tekst eller ein presentasjon, men utan at eleven går gjennom ein læringsprosess. I reine ord: Teknologien gjer det lettare å drive med juks og plagiat på innleveringar, prøver og eksamen. Både vurderingsformer og kompetansemål må ta omsyn til dette. Skriftleg eksamen med éin del utan hjelpemiddel er eit godt tiltak. Utforminga av eksamen har mykje å seie for korleis opplæringa blir.

? **Læreplanene beskriver kompetansen elevene skal utvikle i faget, og de fastsatte kjerneelementene i faget beskriver det mest sentrale elevene skal lære.**

Synes du kompetansemålene uttrykker det viktigste elevene skal lære i faget på en tydelig måte?

Nei

(Sjå også spørsmålet om progresjon lenger nede)

Operasjonalisering av kjerneelement og tverrfaglege emne

I tråd med kjerneelementa (særleg interkulturell kompetanse) og dei tverrfaglege tema meiner vi òg at emna for elevane sin kommunikasjon (forståing, produksjon og samtale) må femne vidare enn «egen og andres hverdag, opplevelser og meninger», «kjente emner» og «personlige og dagligdagse emner» (Nivå I) og «kjente og aktuelle emner», «egne og andres opplevelser, planer og meninger». Viss framandspråka skal fungere som ein døropnar til verda og elevane skal utvikle forståing og toleranse, må dei òg kommunisere om andre emne enn seg sjølv og det som alt er kjent. Dette må kompetansemåla gjenspegle.

Forslag:

Nivå I:

Forstå korte, skriftlege tekstar, både autentiske og tilpassa, i ulike sjangrar, om ulike emne frå dagleglivet og frå områda der språket blir snakka

Nivå II:

Forstå skriftlege tekstar, både autentiske og tilpassa, i ulike sjangrar, om ulike emne frå dagleglivet og frå områda der språket blir snakka

❓ Læreplanene skal styre innholdet i opplæringen og skal også gi lærerne et handlingsrom til å tilpasse opplæringen. Opplæringen skal kunne tilpasses ulike elevgrupper.

Synes du læreplanskissen viser en god balanse mellom styring av innhold, og skolene og lærerens handlingsrom for valg av metoder og tilpasning til ulike elevgrupper

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

❓ Læreplanverket skal ha god sammenheng og vi skal sikre et verdiløft i skolen. Det betyr at det skal være en sammenheng fra verdigrunnlaget i formålsparagrafen og verdier og prinsipper i overordnet del, til læreplaner for fag.

Synes du verdigrunnlaget er ivaretatt i læreplanskissen?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? **Fagfornyelsen skal bidra til et verdiløft.**

Synes du samiske verdier er nok belyst i læreplanskissen?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? **De tverrfaglige temaene folkehelse og livsmestring, demokrati og medborgerskap og bærekraftig utvikling skal inngå i fagene der det er relevant. De omtales i Om faget og er integrert i kompetansemålene.**

Synes du de tverrfaglige temaene er godt ivaretatt i læreplanskissen?

Nei

Berekraftig utvikling

Teksten bør være meir konkret enn «se på forholdene»: Elevane skal lære om levekår, fordeling og utvikling i område der språket blir snakka.

Kompetansemåla bør reflektere kjerneelementa og tverrfaglege tema i faget. På alle nivå bør difor minst eitt slikt kompetansemål vere målbart. Forslag:

Nivå I

- Skildre levemåtar og gjere greie for sider ved geografi, historie og samfunnsforhold i områda der språket blir snakka

Nivå II

- Gjere greie for geografi, historie, samfunnsforhold, levekår og aktuelle hendingar i områda ...

Nivå III

- Gjere greie for og reflektere over geografi og historie, sosiale og politiske forhold, aktuelle hendingar og vilkåra for berekraftig utvikling i områda ...

? **Omfanget i læreplanen skal være realistisk, sett i forhold til timetallet i faget. Læreplanene skal gi gode rammer for dybdelæring.**

Synes du læreplanskissen viser et realistisk omfang i faget og at læreplanen legger til rette for dybdelæring?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Læreplanen skal være et godt arbeidsverktøy for lærere.

Synes du språket i læreplanskissen er klart og forståelig?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen

? Læreplanen skal ha en fagspesifikk omtale av vurdering som skal utvikles for ulike hovedtrinn og som skal gi støtte til underveis og sluttvurdering. Denne teksten er en tidlig skisse, og vi ønsker innspill på hva som kan være relevant å ha med i en slik omtale.

Hva er viktig å ivareta i en fagspesifikk omtale av vurdering i læreplanen uten å begrense lærernes handlingsrom?

Vi meiner læreplanen bør omtale fem språkferdigheter: resepsjon og produksjon, både skriftleg og munnleg, samt munnleg kommunikasjon. Med andre ord: lese, skrive, lytte, snakke/leggje fram munnleg, og føre ein samtale. Avsluttande vurdering bør leggjast opp som ei prøving i desse ferdighetene, anten alle på same dag (som Nivå I) eller som trekkmulighet (Nivå II). Planen viser til undervegsvurdering: "Den kompetansen eleven har vist underveis i opplæringen, er en del av grunnlaget for vurderingen når standpunkt karakteren i fag skal fastsettes." Dette meiner vi er noko nytt i forhold til dagens plan, som legg vekt på sluttvurdering. Her bør det presiserast om, og i så fall kvifor, undervegsvurderinga skal ha stor/større vekt. Framandspråk er primært dupleiksfag der elevane skal utvikle ferdigheter over tid, og bør kanskje målast på kor langt dei når til slutt? Slik skil framandspråka seg frå meir kunnskapsorienterte fag som t.d. naturfag, der elevane må vise kunnskap om fleire tema som blir handsama på ulike tidspunkt i læringsløpet.

? Grunnleggende ferdigheter skal videreføres og videreutvikles. Det skal bli tydeligere hvilke fag som har ansvar for hvilke deler av ferdighetene.

Synes du grunnleggende ferdigheter er godt ivaretatt i læreplanskissen?

Nei

Vi saknar «Å kunne rekne», som inneber å kommunisere munnleg og skriftleg med tal. Tal inngår i daglegdags kommunikasjon og i faglege samanhengar som målingar, statistikk, berekningar og lignende.

Sjå også kommentar om dei kommunikative dupleikane under spørsmålet om vurdering.

? Læreplanene skal vise en god progresjon for elevenes læringsløp.

Synes du læreplanskissen viser en tydelig progresjon i faget?

Nei

Generelt: Det er for liten forskjell på Nivå I og Nivå II.

Kompetansemål

Fleire mål er likelydande, eller har berre små skilnader. Skildringa av kva elevane skal kunne gjere med språket, er lite konkret og nesten den same på Nivå I og Nivå II. Her kan ein med fordel hente inspirasjon frå vurderingskriterium for skriftleg eksamen, som på ein tydelegare måte får fram nivåforskjellen. Tilvisingar til det europeiske rammeverket ville vore ei nyttig presisering av kva språkleg nivå ein forventar på dei ulike stega i opplæringa. Dette vil bidra til meir rettferdig vurdering, både til standpunkt og eksamen. Det vil òg vere til hjelp for dei som utviklar læreverk, og for lærarar som skal velje læremiddel.

Konkrete forslag til språklege kompetansemål med vekt på å vise skilnaden mellom Nivå I og II:

Nivå I

- Forstå enkel, munnleg informasjon ...(stryk lytte/avlese)
- Kommunisere munnleg med tydeleg uttale og god intonasjon og bruke dei elementære strukturane i språket
- Kommunisere skriftleg med og utan hjelpemiddel ved hjelp av elementære språkstrukturar, med god rettskriving og bruk av alfabetet og teikna i språket

Nivå II

- Forstå tydeleg, munnleg informasjon ... (stryk lytte/avlese)
- Kommunisere munnleg med tydeleg uttale, god intonasjon og samanheng, og bruke noko varierte språkstrukturar (I utkastet: Nivå I seier «elementære strukturer», Nivå II seier «grunnleggende strukturer», men dette tyder vel om lag det same.)
- Kommunisere skriftleg med og utan hjelpemiddel ved hjelp av noko varierte språkstrukturar, med relevant ordforråd, god rettskriving og bruk av alfabetet og teikna i språket.
- Skrive og tilpasse språket i ulike typar tekstar om ulike emne og grunngi eigne meiningar, med og utan hjelpemiddel.

? Alle elever skal ha kunnskap om Norges urfolk samer, samisk historie, språk, kultur, rettigheter og samfunnsliv.

Synes du samisk innhold er ivaretatt i læreplanskissen?

Ikke angitt ja/nei

Ingen kommentar fra instansen